

במקרים רבים, עולה השאלה האם הכנסה מסוימת הינה "אינטגרלית" לפעילות העסקית.

הכוונה היא - איך יש לסווג את אותה הכנסה, כ"הכנסה מעסק" או כ"הכנסה מריבית", למשל.

לדוגמא: חברה שיש לה "הכנסות מימון" מפיקדונות בבנק.

האם הכנסות אלה הן הכנסות מעסק, שמקור החיוב במס בגינן הוא (1)2 לפקודה, או שמא ההכנסות מימון, מקורן מסעיף (4)2 לפקודה.

הבחנה זו חשובה, למשל, לעניין קיזוז הפסדים (סעיף 28). ניתן לקזז הפסדים מעסק. לא ניתן לקזז הפסדים מסעיף (4)2 לפקודה, למשל. כמו כן, הפסדים מועברים מעסק, אינם ניתנים לקיזוז כנגד הכנסה מ- (4)2.

אם לחברה, שבדוגמא שלעיל, ישנם הפסדים מועברים מעסק, ולעומת זאת יש הכנסות מריבית בבנק, אשר מסווגות כהכנסה מסעיף (4)2 לפקודה, הרי שנוצרה "תאונת מס" שבה החברה תיאלץ לשלם מס בגין ההכנסות מריבית, ולא תוכל לקזז כנגדן את הפסדים המועברים.

לעניין הכנסות מימון נקבע "מבחן הניתוק".

"מבחן הניתוק" - האם הכנסת המימון התקבלה בגין השקעה הקשורה לפעילות העסקית הרגילה והשוטפת של הנישום, או בגין השקעה אשר מנותקת מהפעילות העסקית הרגילה של הנישום.

פס"ד "קי.בי.ע."¹¹⁴ - חברה קבלנית שעסקה בפיתוח העיר אשדוד. החברה קיבלה סכומים מרוכשי מגרשים. הסכומים נועדו לצרכי עבודות פיתוח בשנים הבאות. החברה השקיעה את הכספים באג"ח צמוד מדד. בית המשפט קבע שההכנסות מימון הם "אינטגרליים" לפעילות העסקית ולכן הם מהווים הכנסה מ-2(1), מכיוון ומטרת הכספים הייתה כדי לשמור על ערכם, לצורך הפעילות השוטפת בשנים הבאות, ולא ככספים החופשיים להשקעה. בית המשפט השתמש במבחן עזר - "מבחן השימוש העתידי בכסף" - כלומר, בית המשפט בוחן מהי מטרת ההשקעה של הכספים.

פס"ד "מלון פלאזה"¹¹⁵ - למלון שהיה "מפעל מאושר" היו הכנסות מהפרשי-שער מפיקדונות. הנישום טען שמדובר בהכנסות מ-2(1), בכדי לקבל עליהם הטבה של "מפעל מאושר".
בית המשפט קבע מס' מבחנים:

1. "מבחן ההון שהפיק את ההכנסה" - בכדי שההכנסה תהיה "אינטגרלית" לפעילות העסקית - נדרש שההון שהניב את הכנסות המימון מקורו בהכנסות הנישום מפעילותו העיקרית.
2. "מבחן השימוש העתידי בכסף" - בכדי שההכנסה תהיה "אינטגרלית" לפעילות העסקית - נדרש שההון המושקע יהיה קשור להתחייבויות עתידות של הנישום, מפעילות עיקרית.

¹¹⁴ ע"א 159/79 קי.בי.ע. קבוצת בוני ערים בע"מ נ' פקיד שומה למפעלים גדולים, פד"א י"ב 429.

¹¹⁵ ע"א 638/85 פקיד שומה למפעלים גדולים נ' מלון פלאזה בע"מ, מיסים 5/ד (אוקטובר 1990), ה-3.

3. **"מבחן משך ההשקעה"** - ככל שנחזיק פיקדון לטווח ארוך יותר זה מעיד על ניתוקו ממעגל העסקים הרגיל. ככל שהזמן קצר יותר - זה מעיד על "אינטגרליות" לפעילות העסקית.

"מבחן השימוש העתידי בכסף" + "מבחן משך ההשקעה" = "מבחן ההון החוזר".

במקרה של "מלון פלאזה", מכיוון והפיקדונות עמדו במשך שנה - נקבע שזאת הכנסה שלא מעסק.

פס"ד "שחל חומרים"¹¹⁶ - חברה שהינה "מפעל מאושר" החזיקה פיקדונות לתקופה של שלושה-ארבעה חודשים. בית המשפט קבע שמכיוון ומשך ההחזקה היא קצרה, מדובר בהכנסה כרוכה מעסק ("אינטגרלית לעסק").

פס"ד "הפניקס"¹¹⁷ - נקבע כי חברות ביטוח ובנקים אשר משקיעים את עודפי הכספים שלהם ב"פיקדונות" - זוהי "הכנסה עסקית", שכן מטרת הבנק/חב' הביטוח היא "השקעת כספים".

¹¹⁶ עמ"ה 198/83 שחל חומרים לבניין בע"מ נ' פשמ"ג, מיסים א/1 (ינואר 1987), ה-39.

¹¹⁷ ע"א 661/66 פקיד שומה למפעלים גדולים נ' הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ, "מיסים".

פס"ד "מספנות ישראל"¹¹⁸ – מקדמה לבניית אונייה, אשר הושקעה בפיקדון – ההכנסות מהפיקדון נועדו "לשמור על התחייבות עסקית" ולכן מדובר בחלק מהפעילות העסקית.

ישנה הבחנה בין חברה ש"סוחרת בהשקעות" ל"חברת אחזקות".
רוב החברות שמחזיקות בבעולתן חברות אחרות – מדובר בפעולות במישור ההוני, ובמידה ונוצר להם "הפסד" מדובר ב"הפסד הון" ולא "הפסד עסקי".

פס"ד "אוגדה השקעות"¹¹⁹ – למרות שהחברה טענה כי הוקמה לצורך "מסחר" בהשקעות, במשך חמש שנים לא הייתה מכירה של אף חברה ולכן מדובר בפעילות במישור ההוני.

חברה לסחר בהשקעות מתאפיינת ברכישת חברות/השקעות ומכירתן בטווח הקצר. במקרים רבים יש "פעולות השבחה" של "העסקים הנרכשים" ואז מכירתם.

חברת אחזקות, לעומת זאת, מתאפיינת ברכישת חברות/השקעות ואחזקתן לטווח ארוך של מספר שנים.

¹¹⁸ ע"א 57/79 פקיד שומה חיפה נ' מספנות ישראל בע"מ, פד"א י"א 49.
¹¹⁹ ע"א 937/90 אוגדה השקעות בע"מ נ' פקיד שומה ת"א 4, מיסים ו/6 (דצמבר 1992), ה-8.